

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 12 • год. ХСVII • 26 юни 2020 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ПОКЛОНЕНИЕ И ЗАУПОКОЙНА МОЛИТВА НА ИЛИЕВА НИВА

Национален тракийски младежки събор – Ден на тракийското дете

На 6 юни 2020 г. тракийци почетоха паметта на жертвите, загинали на Илиева нива. На това паметно място през 1913 редовна турска войска избива над 200 деца на българи, прогонени от родните им места в Беломорска Тракия. От 1999 г. по решение на Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България съборът се провежда като ден на тракийското дете. Организатори на традиционния Национален тракийски младежки събор, който тази година, поради противоепидемичните мерки, се проведе като поклонение с ограничено присъствие, са община

Ивайловград, Съюзът на тракийските дружества в България, Младежкият и Женският съюз към СТДБ.

В поклонението участваха Красимир Преманов – председател на СТДБ, народният представител д-р Георги Йорданов – член на Върховния комитет на СТДБ, Краснодар Беломорски – зам. председател на Централното ръководство на СТДБ, Цанко Атанасов – член на Централното ръководство на СТДБ и съпредседател на Тракийския младежки съюз, Кирил Сарджев – заместник-председател на Върховния комитет на СТДБ и председател на тракийското дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково, Маргарит Петров – член на ВК на СТДБ и председател на тракийското дружество „Бойко Чавдаров“ в Харманли, Михаил Димитров – член на ВК на СТДБ и председател на тракийското дружество в Любимец, Веселин Костов – член на Върховния комитет и председател на тракийското дружество в Крумовград, член-кореспондент проф. инж. Георги Михов – член на ВК на

СТДБ, членовете на ВК на Съюза Мария Божкова и д-р Ваня Иванова, Диана Овчарова – кмет на Ивайловград, Калин Митрев – председател на Общинския съвет в Ивайловград, Митко Петров – заместник областен управител на област Хасково, представителна вокална група от тракийското дружество в Ивайловград, тракийци и граждани.

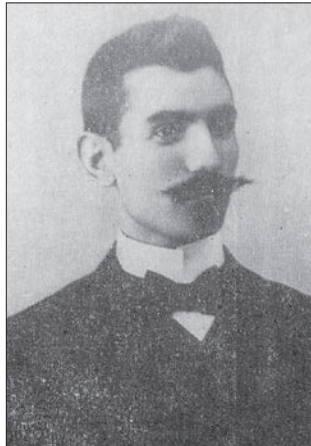
Поклонението пред паметта на избитите жертви започна със заупойна молитва, отслужена от отец Георги пред мемориалния комплекс, продължи с тържествени слова на официалните лица и с полагане на венци и цветя пред паметника на тракийското дете. В словото си Диана Овчарова – кмет на Ивайловград подчерта: „В ден като днешния си припомним онези жестоки пожари през трагичната 1913 година. Изпепелените храмове, къщи и цели села, деца и майки, но и тези пожари, които не успяха да изпепелят вярата в душите ни. Миналото тук е било размирно и кърваво, но майчиният завет за бъде-

щето е да живеем в мир, разбирателство и взаимопомощ“.

В словото си председателят на СТДБ Красимир Преманов подчерта, че този ден се е превърнал в традиция, която трябва да се съхрани, защото в него се прекланяме пред ценността на детския живот, пред тъжната и тежка бежанска орис, съпътствана от кръв и сълзи, и отправи послание за мир и щастливо детство на всички деца. Заместник областен управител Митко Петров прочете поздравителен адрес от името на д-р Стефка Здравкова – областен управител на област Хасково.

Поклонението завърши с поднасяне на венци и цветя пред паметника на Капитан Петко Войвода в с. Плевун. Пред паметника на легендарния войвода прозвучаха тракийски песни, изпълнени от хора към тракийското дружество Яни Попов“ в Ивайловград.

От името на Съюза Красимир Преманов и Мария Божкова подариха книги за децата от училището в Ивайловград.

БЕЛЕЖИТИ ТРАКИЙЦИ

ДИМИТЪР
ПОПНИКОЛОВ -
политик,
общественик,
книжовник
и педагог

Четете на стр.4-5

ПОЧИНА АКАД. СТЕФАН ВОДЕНИЧАРОВ

Съюзът загуби достоен радетел
на тракийската кауза

На 8 юни т.г. на 75-годишна възраст почина видният български учен, общественик и тракиец – академик Стефан Воденичаров. Акад. Воденичаров е бивш председател на БАН. Роден

на 1 септември 1944 г. Бил е зам.-директор и ръководител научна секция „Технологии и системи за защита“ в Института по металознание, съоръжения и технологии „Акад. Ангел Балевски“ с Център по хидро – и аеродинамика към БАН. През 2008 г. е избран за председател на Съвет по икономическа политика към Българската стопанска камара. На 3 декември 2012 г. е избран за председател на БАН. Стефан Воденичаров оглавява и дава името си на инициативния комитет на левицата за изграждане на АЕЦ, който събира подписите, представени в НС, за провеждане на референдума на 27 януари 2013 г. През последните години той стана инициатор на движението „Единение“, което обедини индустриалци, учени и интелектуалци от цялата страна със стратегическата цел да разработят и предоставят на политиките разработки във всички сфери на обществен, икономическия и духовния живот, за да излезе България от всеобхватната криза и разпад.

С цялостната си дейност Стефан Воденичаров оставя трайна среда в българската наука и политика. Той е награждаван многократно в редица области и за различни постижения. Носител е и на най-високото държавно отличие – орден „Стара планина“, почетен медал на Министерството на отбраната „Свети Георги“, почетен знак „Марин Дринов“ за значителни заслуги към БАН и др.

Академик Воденичаров оставя трайна следа и в Съюза на тракийските дружества в България. Като член на Върховния комитет на Съюза той работеше неуморно за тракийската кауза. Загубата е голяма, защото неговата дейност беше посветена на Отечеството. СТДБ загуби човек на почитността, на доблестта, на родолюбието.

„Ще запомним академик Воденичаров като далновиден и всеотдаен човек, посветил се с цялото си сърце на развитието на науката и благоденствието на българския народ“ – се казва в съболезнователното писмо на президента Румен Радев до семейството и близките на акад. Воденичаров. На поклонението, което се състоя в на 11 юни т.г. в Големия салон на Българската академия на науките да се сбогуват с акад. Стефан Воденичаров дойдоха стотици граждани и колеги на големия български учен и общественик.

Продължава на 2-а стр.

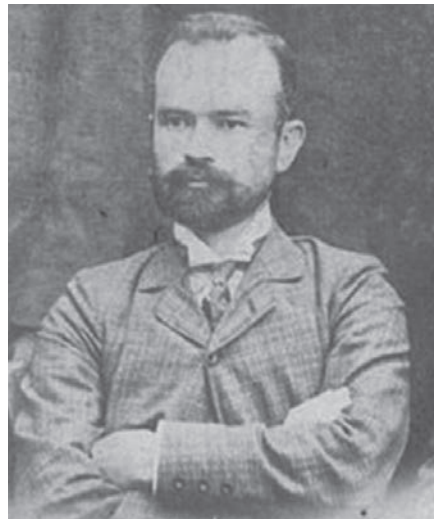
В ХАСКОВО ОТБЕЛЯЗАХА ГОДИШНИНА НА ВОЙВОДАТА ПЕТЪР ВАСКОВ

Хасковското Читалище „Тракия“ отбеляза 145 годишнината от рождението на Петър Васков – учител, революционер, деец на Вътрешната македоно-одринска революционна организация. Роден във Велес, той завършва Солунската българска мъжка гимназия. В 1896 г. взема диплома по физика и математика във Висшето училище в София. Учителства в Лом, Видин, а от 1898 до 1900 г. в Одринската българска мъжка гимназия. В Одрин става член на окръжния революционен комитет на ВМОРО.

През 1901–1902 г. е делегат на Деветия и Десетия македоно-одрински конгрес. По време на Илинденско-Преображенското въстание през 1903 г. е войвода в Демир-

хисарско и е ранен по време на сражение. От 1904 до 1907 г. отново е учител в Одринската гимназия и председател на Одринския окръжен революционен комитет. „Напред, братя, правдата, а следователно и Бог е с нас“, пише той на своите съратници.

Петър Васков загива на 10 ноември 1907 г. заедно с Лазар Маджаров, Георги Гешанов, Чанко Карабраканов и Янаки Милков в сражение с турците при село Лъджакой, Дедеагачко (днес Гърция). Ето какво пише за него ученикът му от Одринската гимназия, видният български писател Дамян Калфов, родом от Булгаркой, Кешанско: „Петър Васков бе един цялостно завършен образ на рядко даро-

вит математик, на голям патриот и на прекрасен човек. В по-горните класове ние само долавяхме смътно, само подразбирахме важната мисия, с която бе натоварен Петър Васков тук, в Одрин. Но по-сетне като абитуриенти и сам той вече ни викаше и ни посвещаваше в революционни тайни. Верен и достоен син на Македония, той вярно служи, бори се с всички сили за свободата на Тракия и в нея сложи костите си. И затова Тракия, наша родна Тракия, го има повече от роден син. В памет на тракийския войвода през 1937 г. на негово име е наречено село Васково, днес в община Любимец, напомнят тракийци. Днес обаче Васково е едно от обезлюдените села в Хасковска област.

ПОСЛЕДОВАТЕЛНА ПОЛИТИКА С БЪЛГАРИТЕ В АЛБАНИЯ

България трябва да продължи последователната политика с българската общност в Албания. Тази позиция вицепрезидентът Илияна Йотова изрази при представянето на първи том на изследването „Българските общности в Западните Балкани. Политически процеси и етнотомографски последици (1913-2019)“, посветен на Албания. Автор на книгата е доц. д-р Спас Ташев. В изказването си вицепрезидентът изтъкна трудния процес по признаването на бъл-

гарското малцинство в Албания, общите усилия на всички български евродепутати и всички български институции. Илияна Йотова беше първият държавник, който посети българската общност в Албания след официалното ѝ признаване през 2017 г. „Още помня чувството при срещата ни с тях – красивите български носии и народни песни, архаичния български език. Няма да забравя какво ни казаха нашите сънародници – децата им научават първите албански думи едва когато тръгнат в първи клас. В семейната среда се говори на български“, сподели

вицепрезидентът.

Илияна Йотова изтъкна сериозната роля на МОН, което поддържа традициите за изучаване на български език чрез съботно-неделните училища. „Министерството успя да съхрани и лектората по български език в университета в Тирана. Усилията ни в тази посока трябва да продължат“, посочи вицепрезидентът.

По думите на Илияна Йотова книгата излиза в много важен момент, тъй като през октомври в Албания предстои национално преброяване и съществува сериозен риск хората, самоопределящи се като българи, да не се посочат като такива заради натиск да се запишат като македонци. Вицепрезидентът посочи, че българските дружества трябва да бъдат по-активни.

Планира се в скоро време книгата да бъде представена официално и в Тирана.

За ставащото с българите в Украйна вицепрезидентът подчерта, че трябва да се заложи на преговори, а не на емоции.

ДО ДВЕ СЕДМИЦИ РЕШЕНИЕ ЗА „СВЕТА СОФИЯ“ В ИСТАНБУЛ

Решението за съдбата на базиликата „Света София“ в Истанбул ще се реши до 2 седмици. Това стана ясно от думите на вицепремиера Томислав Дончев по време на петъчния парламентарен контрол. Той отговаря на въпрос от

левицата във връзка със статута на базиликата „Света София“, която от музей, отново е на път да се превърне в действаща джамия. Решението за това се очаква да бъде взето след 2 седмици, обяви вицепремиерът Томислав Дон-

чев: „Асоциацията на паметниците от древността и околната среда е подала петиция до Върховния съд на Турция да проучи дали подписът на Мустафа Кемал Ататюрк, в декрета от 1934 г. за превръщането на „Света София“ в музей, е истински или фалшив. Това не е първото искане. Досега няколко пъти е подавано такова искане. До момента всички жалби са били отхвърлени от върховния съд“, посочи Дончев.

„Хипотетично, ако се стигне до преразглеждане на статута на културния обект, този въпрос трябва да бъде обсъден на сесия на Комитета за световно наследство на ЮНЕСКО. Едва тогава българската страна би имала основание за реакция. До тази процедура и този етап не се е стигнало“, поясни той. (Darik)

КАВАЛЪТ МУ СВИРИ, ГОВОРИ...

90 години от рождението на Стоян Величков

Стоян Величков е български кавалджия от Странджанската и тракийската фолклорна област. Роден е на 12 юни 1930 г. в Зидарово, Бургаско. Умира през 2008 г. на 78 години. Музикантът дарба наследява от родителите си, но да свири на кавал се научава сам. Работи упорито и става популярен в родния си край. По-късно се явява на конкурс в Ансамбъла за народни песни на БНР (сега Оркестър за народна музика на БНР) и се класира на първо място. В

продължение на 35 години работи в този ансамбъл. Говори за радиото като за свой дом – там Стоян Величков се усъвършенства и записва много мелодии от Странджа и Тракия.

Постъпването на Стоян Величков в Ансамбъла на БНР се оказва благодатно за по-нататъшните му творчески изяви. Създава „Странджанската група“ през 1956 г., „Тракийската тройка“ – през 1968 г. и група „Балкана“ – 1988 г. Това са камерни групи за народна музика, с които

Стоян Величков концертира по цял свят. Става любимец на публиката със своя „меден кавал“. Според мнението на специалисти „кавалът му свири, говори“. Стоян Величков е блестящ инструменталист, отлично познаващ особеностите на стила си. Нежно извличайки тон, лекотата на свирене и винаги премереният въздух са характерни за майсторския му стил. Продължител на традицията, завещава от големите кавалджии Никола Ганчев и Цвятко Благоев, Стоян

Величков става учител на цяло поколение музиканти в България и по света. Негови ученици са фолклористите Симон Льонбах – Дания, Дона Бюканън – САЩ и много други.

През годините Стоян Величков свири с различни състави, но не променя стила си, който е наследил от своите предшественици. Ето какво споделя музикантът по тази тема: „Ако някой композитор промени моята мисъл в хорото, аз отказвам да свири. Искам да звучи така, както съм го чул от баща си – нищо че е старовремско. Търся новост само в съпровода на мелодията и се старая да свири още по-добре на моя любим инструмент“.

ПОЧИНА АКАД. СТЕФАН ВОДЕНИЧАРОВ

Продължение от 1-а стр.

Тук бяха Красимир. Премянов, председател на СТДБ и Краснодар. Беломорски – зам. председател на Централното ръководство на Съюза, които се сбогуваха с акад. Стефан Воденичаров и поднесоха съболезнования на семейството и близките от името на тракийци. В съболезнователния адрес, подписан от председателя на СТДБ Красимир Премянов се казва:

„С прискърбие научихме за кончината на нашия обичан приятел и съмишленик академик Стефан Воденичаров. Виден български учен и общественик, той беше дълбоко свързан и съпричастен с трагичната съдба на тракийските бежанци. Като член на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България академик Воденичаров работеше активно за тракийската кауза, оставяйки трайна следа след себе си. Ще го запомним с мъдростта на учен и политик, който отвори много врати на съпричастие и направи възможно преосмислянето на историята в духа на българщината и родолюбието. Той, макар и посмъртно, ще остане в нашите редици като човек и личност с ярка гражданска позиция, с горещо тракийско сърце и силна воля за отстояване на тракийската кауза, която отдавна се е превърнала в мисия на нашия живот. Приемете моите съболезнованията, както и тези на Централното ръководство и на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България и на Тракийския научен институт. Поклон пред паметта му!“

СЪНАРОДНИЦИТЕ НИ В МОЛДОВА ИСКАТ ПОДКРЕПА И ЗАГРИЖЕНОСТ

Всеки лев, инвестиран в общността ни, се връща многократно на България, убедени са авторите на инициативата, изпратена до държавните институции у нас

АЛБОНА НЕЙКОВА

От години, дори десетилетия, се говори за необходимостта от конкретни действия от страна на българската държава, които ясно да покажат на сънародниците ни зад граница, че прародината им проявява загриженост за тях не на думи, а с реални действия. И понеже темата почти винаги остава в периферията, явно това провокира представители на историческата ни диаспора да изпратят до отговорни институции у нас предложение, с което да предизвикат създаването на стратегическа програма за социално-икономическа подкрепа на общността на бесарабските българи в Молдова. Според различни данни общият им брой е 60-90 хиляди души, като 31 хиляди имат българско гражданство (към 2019 г.). Живеят предимно в южната част на Молдова – аграрен регион със слабо развита промишленост. Над два века те ревностно пазят родните обичаи и традиции, но успяват да постигнат и още нещо, което смятат за изключително важно: след 1989 г. българският език се изучава в държавните училища в места с компактно българско население. Финансирането се осъществява от бюджета на Република Молдова.

Това позволява всяка година над 100 младежи от общността ни в тази част на Бесарабия да кандидатстват и да бъдат приети в български университети. След като се сдобият с диплома за висше образование, повечето не се завръщат в Молдова. Хиляди в най-активна трудоспособна възраст се установяват в прародината си, реализират се професионално и, не на последно място, стават съвестни данъкоплатци на държавата България.

Авторите на инициативата, изпратена до държавни институции у нас, посочват: „Текущата демографска картина в места с компактно присъствие на бесарабските българи и перспективите за нейното развитие в средносрочен и дългосрочен план показват, че при непроменени политики демографският фактор ще компрометира

възможността на икономическата система да генерира висок и устойчив растеж и ще понижава ефективността на икономическата политика, насочена към осигуряването (предпоставки) за такъв растеж. Ето защо основна стратегическа цел на общността ни трябва да стане смекчаването на неблагоприятните демографски тенденции и обръщането им в по-дългосрочна перспектива. С лимитиран човешки капацитет и ресурси, които по горепосочените причини стават и все по-ограничени, предлагаме да се обмисли и създаде устойчива и дълготрайна програма, която ще е полезна както

за общността ни, така и за България.”

През последните три десетилетия подобни проекти липсват у нас. А цялата подкрепа на нашата държава за историческата ни диаспора е едва в няколко насоки. Освен Националната програма „Роден език и култура зад граница“, чийто бюджет за Молдова през 2019 г. е равен на 400 хил. лв., няма друга, която да съответства на нуждите на бесарабските българи. За нея отговаря МОН, а основна част от средствата отиват за финансиране на неделните училища, отбелязват авторите на инициативата.

По линия на ЕС в рамките на „Източното партньорство“ се реализира програмата „Българско сътрудничество за развитие“. С усилията на МВНР в нея намират място проекти,

засягащи общността ни, въпреки че тя като цел не разглежда бесарабските българи. През 2020 г. е предвидено финансирането само на един проект в Молдова за 68 хил. лв. Липсва информация за сумата за подпомагане на Тараклийския държавен университет. Това означава, че през 2019 г. България отпуска за историческата общ-

ност в Молдова общо около 500 хил. лв., а предишната (2018) – двойно по-малко.

Затова от Фонд „Български дух“ – в лицето на неговия директор Олег Косих и председателя на Надзорния съвет Александър Боримечков, и Натали Петрова от дружество „Родолюбец“ предлагат да бъде формулирана стратегическа национална

програма, която да обхване основни ключови сфери. И са убедени: без развитието им потокът на бесарабски младежи към България ще спре в близките години.

Според авторите на инициативата тази програма трябва да засегне три приоритета и да осигури внедряването на реални проекти в областта на икономиката, здравеопазването и социалната сфера. Така България ще се превърне в пример в рамките на ЕС като държава, която развива диаспората си в Бесарабия за обща полза. Но също така ще си осигури дълготраен източник на качествен човешки ресурс и ще запази българското малцинство в Молдова като мост в международните отношения.

Затова сънародниците ни от Бесарабия предлагат да се направи най-необходимото за подобряване на условията за осъществяване на ефективни образователно-възпитателни дейности, съдействащи за укрепването на българската духовност, за съхраняването на националното самосъзнание, бит и култура. („Дума“)

ДИРЕКТОРЪТ НА ФОНД „БЪЛГАРСКИ ДУХ“ ОЛЕГ КОСИХ: ЛИПСВА ДЪРЖАВНА ПРОГРАМА ЗА БЕСАРАБСКИТЕ БЪЛГАРИ

– Защо решихте да изпратите до държавни институции в България вашето предложение за стратегическа програма?

– Подготвихме документ, описващ сегашното състояние – както в Молдова, така и в България – на нашата общност. Ясно фиксирахме, че няма стратегическа програма на държавно равнище, която цялостно да покрива всички сфери на взаимодействието на метрополията и диаспората. Имайки написания от нас документ, сега можем да се съсредоточим върху целевата програма – какво трябва да сторим ние в Молдова, какво може да направи България. Не искаме тази програма да е декларация. Тя трябва да съдържа конкретни неща – дати, суми, срокове. За тази цел смятаме да установим връзки с всяка парламентарна партия, без изключение. Надяваме се, че ще има полезно сътрудничество и с Министерския съвет, и с администрацията на президента. Отворени сме и за гражданското общество, и за научните кръгове. Необходими са ни знанията и опитът им. Един човек или фондация, колкото и да иска, няма как да направи или да знае

всичко. А заедно можем да свършим добра работа. И за общността ни, а и за България. Накрая трябва да излезе прецизен документ, с който участниците в процеса не само ще се гордеят. Той ще е план за действия – конкретен във всяка област.

– Какво ви провокира да станете зад тази инициатива?

– Реалността. Занимавайки се с обществени работи, разбрах, че в България липсва комплексна визия за историческата диаспора. Правят

се някои неща ту от една институция, ту по линия на друга се реализира някакъв проект, но те сякаш са случайни, без обща стратегия. Това е пилеене на енергията и средствата на българската държава. По-логично е тези усилия да бъдат концентрирани. Сега България се опитва по малко да участва и тук, и там. Не е ли по-добре усилията ѝ да се консолидират в една насока и веднъж завинаги този проблем да е решен?

– В документа цитирате, че България отпуска за историческата ни общност в Молдова общо около 500 хил. лв. през 2019 г. Каква сума би била адекватна за реална социално-икономическа подкрепа на бесарабските българи в Молдова?

– Искам да бъдем разбрани правилно. Не става дума за искане на пари. Целта е те да се използват рационално и да има резултат от финансирането. Какъв е смисълът да харчиш пари, без да знаеш какво се стремиш да постигнеш? Но ако знаеш, че искаш в България да дойдат млади хора от Бесарабия, инвестираш в училища, в оборудването им,

за да идват в държавата младежи, които ще останат, ще работят, ще печелят добре, имайки знания, а и ще плащат данъци. Нещата може да се разглеждат и от тази страна: колкото по-качествено инвестира България сега, толкова повече ще спечели от бесарабските българи след години. Това е процес, който трябва да започне, за да има резултат.

– Прогнозирате, че без развитие на определени ключови сфери потокът на бесарабски младежи към България ще секне в близките години. Смятате ли, че отговорните институции наистина ще разберат последиците от тази евентуална ситуация?

– Това вече не е от компетенцията на една обществена организация, каквато е Фонд „Български дух“.

– Разполага ли, по ваше мнение, българската общност в Молдова с необходимите знания и капацитет, за да допринесе по най-добрия начин да бъде формулирана стратегическата национална програма, която инициирате?

– Да, определено. Бесарабските българи имат представители в различни сфери: от образованието до икономиката. Заедно с българските институции симбиозата ще е перфектна.

– Има ли примери за подобни действащи проекти, осъществени от други страни за техни общности в чужбина?

– Даже ако няма, в което се съмнявам, то трябва да има.

– Вярвате ли, че гласът ви ще бъде чул?

– Да, аз чукам, докато не отворят. Друг вариант не приемам.

ДИМИТЪР ПОПНИКОЛОВ

Политик, общественик, книжовник и педагог

КИРИЛ МОМЧИЛОВ

Той е от тракийците, които нямаха друг смисъл на съществуването си, освен да бъдат „полezni роду си“. Този път в живота му е бил висша повеля, на която не измени до края на дните си. А той достигна завидната патриаршеска възраст. Животът му – разнообразен, но цялостен и плодотворен, чужд на парадността, забравен едва ли днес и от тракийци, е увенчан с благородно дело, което не ще помръкне и в бъдните години.

Съвременниците му го описват като строен мъж, със спокоен вървеж и кротко лице, очертано с брадичка и мустаци, с тъмни очи, които блуждаели в далечината или пронизвали събеседника. Излъчвал някаква мекота и тишина, онова нещо, което народът нарича б л а г о с т, благост, която те обезоръжава и кара да станеш по-добър. Такъв ни гледа и от снимката! На това ни учи и девизът му: „Не забравяйте, но не отмъщавайте!“, който е изписан във всеки брой над главата на вестник „Тракия“...

Аз открих Димитър Попниколов през 1970 година на корицата на книгата „Преображенското въстание“ (По спомените на войводата Яни Попов), която издателството на Отечествения фронт бе пуснало като пореден номер в библиотечката си „Героична летопис“. Дванадесет години по-късно се появи същото заглавие, но вече допълнено и с личните му спомени. Появи се, но авторът не беше жив. Интересът ми към миналото на Странджанския край и журналистическите ми задължения ме срещнаха със сина му Борис, с когото не веднъж разговаряхме за баща му. Още с първата дума „Татко...“ бай Борис се разплакваше от умиление към паметта му. Брошури, ръкописи, снимки... С преперещи ръце изваждаше от старата си адвокатска чанта реликвите, които един господар знае къде са днес.

Прабългарският корен

Димитър Николов Янев е роден на 7 декември 1880 г. в с. Карахадър, Лозенградско. Баща му бил земеделец, а по-късно станал свещеник. Майка му Параскева Илиева Дикова била от чисто българското село Каваклия. Родила и отгледала на поп Никола пет снове и една дъщеря. „За основаването на нашето село Карахадър, – четем в неиздадените спомени на Димитър Попниколов „Години на борби и страдания“, – няма точни сведения. Старите хора говореха, че сме потомци на старинно население. От един турски документ узнаваме, че селото е съществувало в 1676

година и то под същото име... Помня много добре, че съселяните ми от старите родове, родоначалниците, си бръснеха главите, като оставяха на върха на темето си един перчем... Навярно така са постъпвали и техните бащи и това се е предавало от поколение на поколение, както са правели някога прабългарите. Между тия старци имаше високи, едри и снажни мъже. Още един факт, който ми дава основание да предполагам, че коренът ни е прабългарски: в горната и долната махала на селото ни имаше малки постройките, в които бе издигнат по един камък, висок около метър и половина, ограден като гроб, на който стари и млади палеха свещи. Този камък наричаха „баба“ (баща). Археолозите са открили в южноруските селища на прабългарите надгробни камъни (статуи), които също се наричали „баби“...

Карахадър било едно от най-буйните български села в Лозенградско. От него са излезли двама архиерейски наместници, петима свещеници, седем учители и десетки борци за освобождението на Одринско. На революционното дело най-напред се посветил Яни, първородният син на поп Никола. А по Коледа 1898 г. Яни посветил в светото дело майка си и брат си Димитър, нищо че бил още ученик в българската мъжка педагогическа гимназия „Д-р Петър Берон“ в Одрин. Година по-късно, пак по време на коледната ваканция

двамата братя посрещнали Новата година в село Каваклия, където гостували на учителя Илия Тошев. Тайната цел на Яни била да посветят в революционното дело нови младежи. За прикри-

тие по време на „вечеринката“ Яни пеел възрожденски песни, а Димитър му пригласял с цигулката си. Братята увлекли всички, запели и извили кръшно хоро. Дошли и неканени гости – чорбаджията хаджи Димитър и двама гърци. Хаджията настоявал цигуларят да изсвири някоя гръцка мелодия, ала младежите се възпротивили.

Младият цигулар

описал репризата в дописката „Един паразит“, която била публикувана в цариградския вестник „Прогрес“. Споменавам тази случка, защото тя е повод за началото на книжовната дейност на Димитър Попниколов.

През лятото на 1900 г. по време на Керимидчиоглувата афера турците погнали Яни, но не успели да го арестуват – минал границата и се установил в Бургас. „Когато дойдоха жанدارмите в къщи, – пише в спомените си Димитър, – почукаха на вратата. Аз им отворих. Бях в гимназиалната си униформа с червени ширити и с фес на главата. На хубав турски език започнахме разговор. Поканих ги да седнат. Не пожелаха

или не посмяха. „Ефенди, къде е Яни?“ – „На хармана. Аз там го оставих. Преди малко се върнах оттам.“ – „Няма го на хармана. Не се ли е връщал в къщи?“ – „Не, не е дошъл още. Но щом дойде, аз ще го доведа при вас.“ – „Пек ислях (много добре), ефендите ще го доведе при нас на Петковия дюкян. Аффедресинис, ефенди (извинявайте, господине)“ – и с теманета се сбогуваха, като водеха със себе си по-малкия ми брат Георги.“

Турците не могли да се примирят, че са изиграни, че са изпуснали Яни. И решили да напъхат в затвора бащата – поп Никола, и сина му Димитър. „Беше Преображение, 6 август 1900 г. Трапезата за вечеря беше сложена. Имаше и изчистена риба според обичая. – продължава разказа си Димитър. – Бяхме насядали около трапезата: баща ми, майка ми, баба ми Параскева (майка на баща ми), аз и по-малките ми братчета Георги, Илия и Костадин. Точно тогава пристигна чичо ни Калоян, когото тейко беше изпратил в Лозенград да разузнае от познати гръцки първенци какво мислят да направят турските власти с него след бягството на бачо Яни. Новините, които чичо Калоян съобщи, бяха много тревожни. Според техните и на гръцкия владика сведения баща ми и аз сме щели да бъдем арестува-

ни. Останахме като попарени. Отяде ни се. Никой не хапна от грижливо приготвените от мама ястия. Веднага се взе решение

незабавно да заминем. Аз поисках да остана, но майка ми решително се противопостави, като каза, че трябва да вървя с баща си, за да има кой да го храни в България. „Като станеш учител, ще можеш да храниш и баща си“ – казваше майка ми. Чичо Калоян я подкепи и аз тръгнах с баща си без горна дреха, даже и гологлав. Турци само в пазвата си зрелостното свидетелство.“

Учител и секретар

В Бургас Димитър бил назначен за учител в училище „Отец Паисий“, а баща му и брат му Яни, с когото се намерили в града, поели обратния път. От село Къзк-лисе (Момина църква) поп Никола минал границата и се завърнал в Карахадър. Не знаел, че отново шпиони ще го предадат. Арестували го в черквата по време на службата срещу Гергьовден. Осъдили го и по бързата процедура го заточили в Паяс кале, Мала Азия.

Одринският висш военен съд (дивани харб) постановил задочни присъди доживотен затвор (101 години) за Яни и Димитър. Баща им получил 15 години, а братчето им Георги – 5 години затвор. Така в Карахадър останала майка им с невръстните Илия и Костадин.

Като учител в Бургас Димитър Попниколов поддържал непрекъсната връзка с борците от поробена Тракия. Избрали го за секретар на местното македоно-одринско дружество. А през 1903 година като пунктов началник на ВМОРО в града той помагал при въоръжаването на четниците и прехвърлянето им през Аланкайряк (Ясна поляна) и Гергебунар (Росеново) в Одринско. Бил и делегиран дописник на вестник „Вечерна поща“ – редовно информирал за жестокостите на които турци и гърци подлагали българското население.

От десетките страници, посветени на подготовката и провеждането на Преображенското въстание, както и за масовото изселване на българите след погрома, ще цитираме само няколко изречения. Те са важни свидетелства за съчувствието към хилядите бежанци: „В Бургас се хранех в гостилницата на дядо Адам на улица „Фердинандова“. Там се хранеха и пристанишните работници, занаятчии и земеделци... С умиление днес си спомням с каква готовност те се отзоваха на позива за събиране на помощти.“

Продължава на 5-а стр.

Димитър Попниколов

ДИМИТЪР ПОПНИКОЛОВ...

Продължава от 4-а стр.

Със също такава трогателна готовност се отзоваха и селяните, особено от пограничните села, в които бяха надолзи бежанци. Те събираха помощи и в натура.

В Бургас имало специална комисия за подпомагане на бежанците. Учителят Димитър Попниколов бил един от организаторите и участниците в благотворителното представление на учителите и учителките, от което събрали 400 лева и ги предали в касата на комитета. А с главния учител от Созопол Иван Читаков той отишъл при въстаниците, непосредствено след отстъплението и разполагането им в Аланкайряшките гори. Там, след тригодишна раздяла, Димитър Попниколов се срещнал с брат си Яни и с други четници. Той поканил групата около Лазар Маджаров и членовете на Боевото тяло на гости в Созопол. И това посещение на борците от Одринско е подробно описано в спомените, на които често се позовавам. Тук цитирам малък откъс, който хвърля нова светлина върху развоя на въстанието.

„Една събота вечер – разказва Димитър Попниколов, – организирахме хъшовска забава с песни, декламации, ръченици, хора и разкази на епизоди от въстанието... Интересни бяха разказите на войводите. Брат ми Яни образно описваше подвизите на своите „хуни“, които опожарили Лозенградското и Бабаескиското поле, разказва епизоди от сраженията при „Кукурдан“, „Черешата“ и „Синекът“.

Герджиков и Икономов не дойдоха на хъшовската вечер. Останаха в хотела. В продължителните разговори, които имах с капитан Икономов, – свидетелствува летописецът, – той ми се оплака, че другарите членове на Боевото тяло не възприели неговото предложение да нападнат турския гарнизон в Малко Търново, което щяло да завърши с успех и щяло да има голямо отражение върху хода на следващите събития. Изтъкваше неподготвеността на четниците за водене на сражения, липсата на строга военна дисциплина, поради което не са били извършени акциите както трябва и са станали нещастни случаи между самите наши хора.

И аз от своя страна – продължава Димитър Попниколов, – направих критични бележки върху водената тактика, лип-

сата на единно ръководство, липса на солидна подготовка у четниците, небрежно отношение на ЦК на ВМОРО и на задграничните представители към нуждите на Одринско, към въоръжаването и подготовката на населението за масово въстание... Михаил Герджиков избягваше да участва в тия разговори. Намираше си работата извън стаята, в която бяхме с Икономов... След като преседяхме два дни заедно се разделихме с най-хубави пожелания. Имахме щастието да се срещнем след пет години на родна земя.”

На конгреса на Одринската емиграция през октомври 1907 г. в Пловдив, на който нелегалните дейци и войводи не са присъствували, Димитър Попниколов реагирал смело и остро на резолюцията на „отцепниците критикари“, както той ги определя. Предложил свой текст за резолюция, с който защитава революционната организация и нейните нелегални водачи и четници, но при гласуването пропаднала заради два гласа.

На посрещането в Лозенград

Година по-късно, по време на Хуриета, през август 1908 г. Димитър Попниколов отново пламенно говори за войводите и четниците. Този път пред самите тях в Лозенград в деня на величественото им посрещане. Ето част от тази реч, която по една щастлива случайност е запазена:

„Братя и сестри, дошъл съм

■ Свещеник Никола Бъчваров и презвитера Параскева и децата им Яни (с феса), Димитър (с униформата), Георги, Илия и Костадин.

на която е изложена държавата, и подеха същата тая борба за свобода, за която сложиха костите си толкова българи и арменци. Те – младотурците – наложиха днешната политическа промяна, в основата на която стои девизът, прокламиран от френската революция: свобода, братство и равенство. Тоя нов политически режим в Отоманската империя позволи на вас да се върнете в родната земя; той направи излишна въоръжената борба. Но за да докажем на дело, че българинът е бил всякога най-лоялният и честен поданик на империята, трябваше нашите революционни борци да се явят тук като доказ, че те прекъсват вече своята въоръжена борба. И ето вие давате това доказателство в днешния тържествен момент. От днес насетне вашата борба се изменя. Вие идете при нас не да останете като гости, а да бъдете ръководители на нашия народ в легалната политическа борба, която започва; да застанете в първите редове на онова културно състезание между народностите, което е започнало вече и в което се крие залогът за прогреса на Отоманската държава и за благополучието на народа. Ние ще дадем ръка на младотурците за

закрепване на сегашния политически режим, за гарантиране правата на българите, които му дава конституцията, като ще искаме постепенно модернизиране на конституцията в духа на сегашното време и на XX век – века на свободата, братството и равенството“.

Можем ли днес да си представим радостта, възторгът, надеждите на хилядите българи? Уви!...Всичко е било за „ден до пладне“, както се изразява за такива случаи народът. Както е било до Хуриета, така останало и след Хуриета – хиляди български семейства продължават да се изселват ежегодно. Нещо повече: този процес се засилил след 1908 г. Младотурците за съвсем кратко време флиртували с демокрацията. Те засилили още повече репресиите над местното българско население. Четниците и войводите на ВМОРО доверчиво се легализирали, даже някои от тях се явили в помощ на „младотурците“ при потушаването на султанския преврат, ала трябвало да понесат неочаквани и коварни удари.

Рамо до рамо с проф. Михалчев

През тези години българското общество се ориентира към радикалното средство за решаване на проблема с поробените земи – война с Османската империя!

Знаем за победоносната Балканска война. Турция отстъпи частта на Одринския вилает

на запад от линията Мидия-Енос. Ала след Междусъюзническата ни сполетя националната катастрофа... Одринска Тракия бе реокупирана. По Букурещкия мирен договор (1913) територията на Одринския вилает между Места и Марица бе включена в българската държава. По Цариградския договор на България бяха върнати Василевско, Свиленградско и Малкотърновско.

Стотици, хиляди бежанци най-сетне бяха приобщени към майката-родина в Бургаско и Варненско. Снимките от онези години са запечатали лицата им – сломени, измъчени, гладни, голи и боси... Как да бъдат върнати за живота, как да бъдат организирани? Ето големият въпрос, на който търси отговор Димитър Попниколов. На 14 май 1914 г. той основава първото дружество „Одринска Тракия“ в София. Четири години по-късно той ще бъде главен инициатор за свикването на Първия учредителен конгрес на организацията „Одринска Тракия“, състоял се от 22 до 24 декември 1918 г. в Одрин. Той открил конгреса, а проф. Димитър Михалчев изнесъл основния доклад. Професорът бил избран за председател, а Димитър Попниколов – за подпредседател на Върховния комитет.

Не му е тук мястото да изброяваме основните задачи, които делегатите са набелязали, нито да цитираме изложението им до Великите сили. Не можем обаче да подминем разочароването, за което пише и Димитър Попниколов, връхлетяло ги малко по-късно: Одрин преминал отново под турска администрация, а изгнаниците поемат пътя към вътрешността на измъчената, но гостоприемна повече от всякога родина.

За Димитър Попниколов – политика и общественика, книжовника и педагога, заслужава да пишем по-подборбно. Но и сега аз не мога да се въздържа да не изкажа категоричното си заключение, че той с живота и делото си ни показва как се обича Тракия – земята, хората, историята, традициите, съдбата ѝ. Обич, а не омраза – „Не забравяйте, но не отмъщавайте!“ Свещен завет към днешните и бъдещите поколения тракийци.

ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ

ДИМИТЪР ПОПНИКОЛОВ

ИЗДАТЕЛСТВО
НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ
ФРОНТ

от София за да приветствам всички вас и най-силно войводите и четниците... Европейската намеса отвори очите на всички турски партии. Те разбраха, те съгледаха опасността,

ние между народностите, което е започнало вече и в което се крие залогът за прогреса на Отоманската държава и за благополучието на народа. Ние ще дадем ръка на младотурците за

ЯНКО ЗАПРЯНОВ: ХРАНИХА НИ СЪС СВАРЕНА ТРЕВА, ВМЕСТО СОЛ – СОЛЕНА ВОДА

Гръцката власт закрива и разрушава параклиси и черкви, които носят името на Кирил и Методий.

Българите са натоварени в трюмовете на препълнен кораб, умрелите ги хвърлят в морето.

Живите принуждават да поискат да се изселят в България.

ТЕОФАНА ТЕКЕЛИЕВА

Всичко, което се случва днес, дванадесет години след първото издание на „Алтернативна хроника“, ме провокира във второто преработено и допълнено издание да поместя и изповедта за трагедията на българите – бежанци, предадена ми от дъщерята на Янко Запрянов Николов – Маргарита Янева Николова. В нея той описва страданията на своите близки, на своите съселани. Това послание, запазено в ОДА, днес е актуално повече от всякога.

Янко Запрянов Николов /1900 г. – 1992 г./ е роден в село Чобанкьой, Дедеагачка околия, Западна Тракия.

Баща му, Запрян Николов Калайджиев, е роден в село Съчанли. Гюмюрджинска околия, но се задомява и заживява в село Чобанкьой. През 1903 година участва в Преображенското въстание.

В спомените си Янко Запрянов Николов говори за масовото интерниране и изселване на българите от селата на Дедеагачка околия през 1922 и 1923 година от гръцките власти. На остров Крит са изселени българите от селата Чобанкьой, Суда, Домуз-дере, Дервент и град Ретино, а на остров Китра от селата Каладжидере и Каракая. Жителите на останалите български села от Дедеагачка околия – Доганхисар, Еникьой и др., гръците заточват в Тесалия.

„През 1912 година, с 34-годишно закъснение, Западна Тракия бе освободена от османско робство – започва разказа си Янко Запрянов. Едва почувствали се свободни и присъединени към майката Родина, в края на 1917 и началото на 1918 година, Западна Тракия бе окупирана от англо-френската армия и обявена за автономия под управлението на френския генерал Шарпи Д'еспре със седалище в Гюмюрджина.

През 1919 година англо-френ-

ката армия и администрация бяха изтеглени и Западна Тракия беше предадена на гръцките власти под управлението на Вамвака – губернатор на Западна Тракия със седалище Гюмюрджина. Щом се настанят тук, гръцката власт закри и разруши съществуващите от векове параклиси и черкви, които носеха името на Кирил и Методий. Иконите бяха събрани и изгорени.

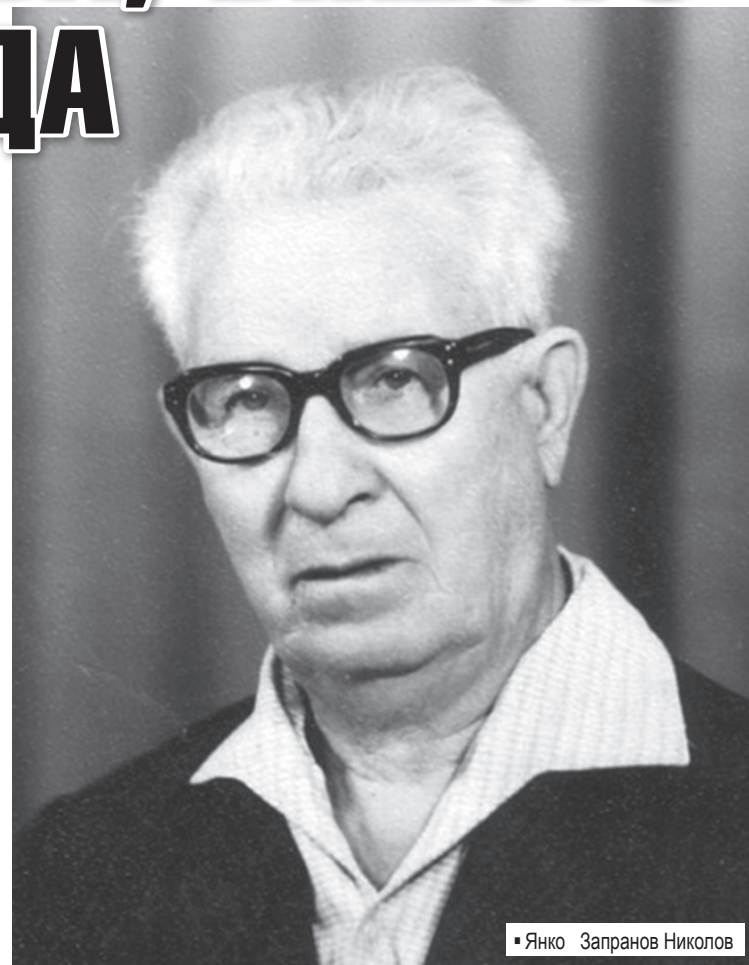
След направеното преброяване на населението започна масов терор над българския елемент. По-заможните и просветени българи биваха арестувани, малтретирани и интернирани в разни краища на страната и по островите. Забранено ни беше да говорим и пишем на матерния си език, облагаха ни с тежки, непоносими данъци и с труд – ангария. Непрекъснато ни внушаваха, че сме гърци. През м. март 1921 година в гръцката армия бяха мобилизирани всички български мъже от 20 до 40 год. възраст. След кратко обучение ги изпратиха на предните позиции на фронта в Мала Азия срещу Турция. Аз бях болен от бронхопневмония и бях освободен.

След поражението на гръцката армия в Мала Азия, заприиждаха гръцките бежанци и черкези, които гръцките власти настаняваха в домовете ни принудително. На собствените оставяха само по една стая. Заставяха ни да ги храним с нашата храна от селскостопанската си продукция, да им даваме дърва за огрев. Настанените в домовете ни семейства се чувстваха като господари. Създадох се ударни групи, които редовно обикаляха селата, тормозеха и малтретираха българите.

През месец ноември 1922 го-

динаселото ни бе масово интернирано, без войнишките семейства. Бяхме закарани в с. Кирка, на 10 км от нашето село. От там десет дни ни разкарваха по балкана до село Доган Хисар. Когато се върнахме къщите ни бяха обрани – покъщнина и храна, разбира се със съдействието на администрацията.

През месец март войскови поделения блокираха селото ни. Събраха ни и ни подкараха, без изключение болни, старци, вкл. и войнишките семейства за гара Кирка. Държаха ни два дни на открито, докато се събере нашият едър и дребен добитък. Дойде и последният българин. На гарата стана като панаир – хора, животни. Към 5 часа след обед ни заставиха да влезем във вагоните. Казаха, че добитъкът ще го пазят

■ Янко Запрянов Николов

След престой от 48 часа на пристанището корабът потегли.

Тринадесет дни корабът ги лашка в открито море, властите не ги допускат да слезат на пристанището на Халия на остров Крит, заради карантина. Девет дни ги държат при Пирея, полугладни, дават им подсолена вода, и най-после, на 22-рия ден, ги стоварват в залива на с. Сула на остров Крит. Българите, цялото село, са безправни роби. Наста-

няват ги в стари турски казарми, където доскоро е имало български пленници. Написаните по стените имена гръците енергично изтриват. Заличават всичко, което говори за българите и българщината. При пътуването умира около 70 души, между които сеestra му, чийто съпруг е бил мобилизиран в гръцката армия. Техният син Ангел Иванов Ангелов, останал без родители, израства в Крумовград, където се установява семейството на вуйчо му. В казармите на с. Сула, обградени от четириметрови стени, интернираните българи са лишени от всичко – без храна, без медицинска помощ. Гладът е

неописуем. Единствената храна е варена трева. Вместо сол, малко солена вода. Семейство с пет деца, за да ги спаси от глад, продава част от горните си дрехи. Бащата полудява и умира. Въпреки че хората се оплакват на властите в гр. Хания, никой не им пома-

га. Най-после успяват да стигнат до Червения кръст. Намесва се и италианският консул и властите са принудени да им отпуснат по 100 грама хляб от управлението и по 100 грама от Червения кръст. Но следват нови репресии. Ограничават движението им, поставят караул пред портала. Въпреки всичко, не падат духом. Те успяват на 24 май да отпразнуват деня на братята Кирил и Методий. Дори се фотографират.

През месец август всички са натоварени в трюмовете на кораб, препълнен с интернирани и от други селища. Умрелите ги хвърлят в морето. Към 20-ти август отново потеглят към Дедеагач. Натоварват ги в товарни вагони и ги свалят като багаж на гарата. А от там поемат към селата си...

„Намерихме съвсем други бежанци, настанени в домовете ни. Вратите и прозорците – изпочупени, изкъртени. Принуждаваха ни, да поискаме да се изселим в България. Комисия започва да издава паспорти. Ето така по принуда се преселихме в България всички...“.

Може би за много български граждани, които се вълнуват от тази история, тези две изповеди са събирателен образ на страданията на изселниците, а и описваната от тях картина на действителността е показателна. Не е нужно да прочетем всичките книги, написани за онези години на 20-ти век, за да осъзнаем, че гръцката власт, подкрепяна от Съглашението, е успяла с тиранична жестокост да се разправи с българите в Западна Тракия и да ги прогони, като заграби земите им.

Откъс от книгата на Теофана Текелиева „Кърджали. Столетието – 1912-2015“

ТЕОФАНА ТЕКЕЛИЕВА

КЪРДЖАЛИ

1912-2015

СТОЛЕТИЕТО

ЧАСТ ПЪРВА

ОТКРИВАТ ПАМЕТНА ПЛОЧА НА КИЧКА САВОВА

НИКОЛАЙ ЧАПАНСКИ, РАДИО ПЛОВДИВ

Свиленградското село Сладун ще се поклони пред таланта и творчеството на тракийската певица Кичка Савова, която се е родила в него и запяла първите си песни. Тя се гордееше с тях, като потомка на бежанци от Одринска Тракия. Тържествено на 4 юли ще бъде открита паметна плоча с лика на известната тракийска певица, която е една от основателките на старозагорския ансамбъл „Загоре“. Плочата-барелеф е монтирана на централната сграда на площада, където всяка година се провежда събор-надпяване с песните на Кичка Савова и тя винаги беше част от журито до смъртта си през 2018 г. Идеята за изграждането на паметната плоча е на кмета на село Сладун Стефан Стоянов, читалищното настоятелство и е подкрепена от децата на Кичка Савова. До нейния лик ще има надпис

„В памет на народната певица Кичка Савова, родена в село Сладун и прославяла тракийската песен по света“.

Богатият ѝ репертоар включваше около 600 песни, голяма част от които са събрани в дискове, касети и грамофонни плочи. Най-популярните от тях са: „Бре, любете се, лъжете“, „Йовке ле, узунджовке ле“, „Калинчице, девойчице“, „Любе, любе, първо любе“, „Надникна Радка“,

„На морава юнаци седяха“, „Раде, Раде, бяло Раде“, „Чула съм, любе, разбрала“ и много други. Първите ѝ записи в БНР – София датират от 60-те години на миналия век с композиторите Анастас Наумов, Стефан Кънев и Оркестъра за народна музика. Авторка е и на автобиографичната книга „Живот, отдаден на песента“, която съдържа 163 нотирани песни от нейния богат репертоар. Като солистка на ансамбъл „Загоре“ и като част от различни концертни групи Кичка Савова е пътувала в Италия, Русия, Гърция и още много страни на Европа и Азия.

От 2011 г. в родното село на певицата Сладун, Свиленградско, ежегодно се провежда Национален фолклорен фестивал „С песните на Кичка Савова“, който тази година не се състоя по известни причини.

РОСА ЛАМБОВА НА 80 ГОДИНИ

80 години живяни – щастливи в земята на майка България, макар че пръстта на дедите ѝ останали далече в Източна Тракия.

В спомени детски щом се завърне, навярно тя спомня живота си свой на бежанарче – бедняче. Със сълза гореща понявга, но тайно полива своята съдба на жене-бежанарка. Духът ѝ тракийски останал у нея и години наред активно се включва в любимия си тракийски клуб. Тракийската песен за нея е лек и певчески състав изгражда преди повече от четвърт век. Затова е доайен – обичана, уважавана нашата Роса – тракийката.

Уважаема г-жо Ламбова,

От името на УС членовете на ТД „Лазар Маджаров“, от тракийци във Сливен и от мое лично име Ви поздравяваме най-горещо по случай 80-ят Ви рожден ден.

Благодарим Ви за Вашата неуморна енергия, за силния Ви тракийски дух, с който отдавате сърце и душа в отстояване на тракийската кауза.

Бъдете здрава, с неукротим тракийски дух.

Честит юбилей!

Инж. Кирил Киряков, председател на тракийското дружество „Лазар Маджаров“ – Сливен 27.04.2020 г.

ПОЧИНА ЛЮБОМИР ПЕТРОВ

С присърбие и болка научихме вестта за смъртта на Любомир Петров – председател на тракийското дружество във Велико Търново, член на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България. Всеотдаен

активист, безкористно и беззаветно предан на тракийската кауза, той ще остане в сърцата ни и в летописа на тракийското движение с неговите прекрасни човешки качества, с примера, който оставя за поколенията. Той бе об-

щастеник с авторитет и признание от Великотърновската общност. Любомир Петров беше наш съмишленик, личност, уважавана и ценена заради своята честност, почтеност, принципност и борбен дух. Поклон пред светлата му па-

мет! Ще остане завинаги в нашите сърца! Председателят на СТДБ Красимир Преманов присъства на прощаването с Любомир Павлов и изказа съболезнования на близките му, както и на членовете на тракийското дружество.

НАПУСНА НИ ПИСАТЕЛЯТ Христо Красин

Внезапно ни напусна родопският майстор на перото писателят Христо Красин. Отиде си творейки. Така е намерен в родния му дом в Ардино. Роден е през 1953 г. в град Ардино. Родителите му са преселници от Смолянския край. Завършва местната гимназия, „български език и литература“ и „история“ в СУ „Климент Охридски“. Работил е като учител в Ардино, секретар на читалището, кмет на „Белите брезни“, в строителството в курорта „Албена“ и София, а сега – уредник в Общинския исторически музей в Ардино. Автор е на много книги: „Люта вода“, хроника (2007), „Аленото дуло“, криминален роман (2007), „Турските поразии в България и на Балканите“, историческо изследване (2007), „Среднощен косач“, криминален (2008), „8,8 по Рихтер“ (2008), „Съкровищата на Вълчан войвода“ (2009), „Моята балканска история“, историческо изследване (2012), „Вълчан войвода и златото на Рим“ (2012), „Коланджа“, хроника (2013), „Вехтинската куртизанка“, ужаси-биография (2016), „Свещеният коран – сълзи и възторг“, исторически анализ (2016), „Вълчан войвода и диамантите на султана“ (2019). Много от книгите му са свързани с миналото на Тракия и Родопите, той е най-големият изследовател на Вълчан войвода. Поклон пред светлата му памет!

ПРИЗИВ ЗА ПОДКРЕПА НА БЛАГОРОДНА КАУЗА

Уважаеми тракийци,

В Съюза на тракийските дружества в България постъпи молба за подкрепа от Църковно настоятелство „Свети Пантелеймон“, село Стоян Заимово, общ. Чирпан, в която пише следното: „Повече от десет години се опитваме да възродим свято място в нашия край и да построим малък православен параклис в местността „Голямата черква“, на 1.5 км от село Стоян Заимово, на място, на което е имало седем черковища и манастири. „Голямата черква“ е свята кауза, която обедини родолюбиви сънародници от страната и чужбина с една цел – да върнат Божията благодат над земите на Тракия. Построяването на дом Господен е дело мъчно във времена на безпросветност и духовен упадък, но това още повече ни задължава да бъдем съзидателни, да бъдем отговорни за възпитанието на децата ни.

За строителството на храма са нужни 30 000 лева, до момента сме събрали 15 051 лева, благодарение на ученици и пенсионери, започнали начинанието с вяра и ентузиазъм. За наша радост, каузата ни стана национална, подкрепиха ни медии, общественици и хора на изкуството, но въпреки многогодишните ни усилия, не можем да се справим с набирането на

нужните средства. Обръщаме се към вас с надежда, че ще ни помогнете и ще подкрепите това Богоугодно дело. Настоятелството откупи земята за строеж, имаме и план.“

С уважение: Златка Колева,
Църковно настоятелство
„Св. Пантелеймон“, тел.: 0898 792 351;
Банкова сметка на храм „Св. Пантелеймон“:
BG50UNCR70001523085895

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, д-р Ваня ИВАНОВА, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел. 02/986 71 26; факс: 02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044;
Златка ЯНЕВА (Сливен) – 0897601560; Анета ГЕОРГИЕВА (Хасково) – 0894 044 420; Веска ЛАМБОВА (Шумен) – 0877 71 85 03;
Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSG
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

И СЕ ЯВИ НАД НИВАТА ЗЛОЧЕСТА – ИЛИЕВА – СВЕТИ ИЛИЯ САМ...

Поклонение и заупокойна молитва за посечените деца-тракийчета

СИЛА

Ивайло Балабанов

...
Закриляни от Славов и Маджаров,
към Ятаджик керваните вървят,
за да ги срещне варварската ярост
и ужаса на кървавия ад
край нивата, която се нарича
Илиева... Аз виждам дива стан
как двеста български деца посича
и прави от душите им курбан...
Европа се сдобива с нови варвари,
ала мълчи във своята вина
и виждам как се спускат черни гарвани
над твойта Армаганска долина;
и как се вдигат димните къдели
над белите ортакъйски селца;
как плачат бежанци обезумели
как Арда плаче с кървава вода...

Зловеща скръб! Да бе поне последна,
ала не бе... С разплакани очи,
чак до година двадесет и седма
на север крачат скръбни бежанци...
Аз виждам как злочести, разпиляни,
след този страшен варварски погром,
те си отварят ниви и хармани,
върху поляни голи вдигат дом.
И как, щом духне северният вятър,
запалват свещи и горчив тамян
и прикадват с дим свещен земята
на своя род – посечен и изклан.
Земя, за твоите сребърни съкровища
те не скърбят... Тях страшно ги боли,
че там на юг, във непреляти гробища
изгнват родните им прадеди...
За тази своя памет – изгорена,
посечена със ятаган на две,
душата им риде просълзена,
когато духнат бели ветрове
и се яви над нивата злочеста .
Илиева – свети Илия сам -
да напои онези жадни двеста
деца – тракийчета, изклани там..

(Откъс от поемата)

